

THE PEASANTISM IN THE NINE LIGHT DOCTRINE: A PRIMITIVE OVERVIEW

DOKUZ IŞIK DOKTRİNİNDE KÖYCÜLÜK: İLKESEL BİR BAKIŞ

Ertuğrul GÜREŞÇİ¹

Abstract

It is very important to introduce various ideas about the economic and social development of a country, society or a nation and to take some steps towards the applicability of these ideas. From this point of view, it is known that all steps taken by the Turkish nation to have an advanced welfare level and to lead a prosperous life will be taken care of by the Turkish nation. From this point of view, in this study, the general examination of the nine light doctrines, which was proposed by Alparslan Türkeş and trying to explain the various principles for the development of the Turkish Nation on the basis of Turkish Nationalism and Idealism, was considered as a priority. In this study, the basic principles of the Principle of Peasantism and the importance of Turkish Nation in the direction of the development target are presented in various aspects. This study has been considered in a scientific discipline by considering that it could contribute to the academic evaluation and thinning which could not be done in sufficient level in relation to the nine light doctrine.

Keywords: The Nine light doctrine, Alparslan Türkeş Peasantism, Turkish Nationalism, dealism

Özet

Bir ülkenin, toplumun ya da bir milletin ekonomik ve sosyal yönden kalkındırılması ile ilgili çeşitli düşüncelerin ortaya atılması ve bu düşüncelerin uygulanabilirliği yönünde bazı adımların atılması oldukça önem arz etmektedir. Bu açıdan bakıldığında bu ve benzeri düşüncelerle, Türk Milletinin de ileri bir refah düzeyine sahip olması ve müreffeh bir yaşam sürmesi konularında atılan her türlü adımın, Türk Milleti tarafından da önemseneyeceği bilinmektedir. Bu noktadan hareket edilerek bu çalışmada, Alparslan Türkeş tarafından ortaya atılan ve Türk Milletinin kalkındırılması için çeşitli ilkeleri, Türk Milliyetçiliği ve Ülkücülük esasına dayandırılarak açıklamaya çalışılan, Dokuz Işık Doktrinin genel olarak incelenmesi öncelikli olarak ele alınmıştır. Çalışmada, bu doktrin kapsamında yer alan, Köycülük İlkesinin temel prensipleri ve Türk Milletinin kalkınma hedefi doğrultusundaki önemi, çeşitli yönleri ile ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu çalışmanın, Dokuz Işık Doktrini ile ilgili yeterli düzeyde yapılamayan akademik değerlendirme ve incelemelere de katkı sunabileceği ön görülerek, çalışma bilimsel bir disiplin içinde ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dokuz Işık Doktrini, Alparslan Türkeş, Köycülük, Türk Milliyetçiliği, ülkücülük.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Ahi Evran Üniv. İ.İ.B.F., ispir_ert@hotmail.com

GİRİŞ

Ülkelerin ve toplumların gelişimi ve değişimi, *Sanayi Devrimi* süreci ve sonrasında hız kazanmıştır. Aslında toplumlar, *Sanayi Devrimi* öncesinde de benzer bir gelişme ve değişimi, *Tarım Devrimi* sonrasında yaşamış ancak bu süreç oldukça yavaş bir şekilde gerçekleşmiştir. *Sanayi Devriminde*, dünyadaki diğer ekonomik ve sosyal gelişmelerden farklı olarak, ilk kez iktisadi bir gelişme nüfustaki gelişmeden daha fazla oranda artmış olduğu söylenebilir (Güran, 2017: 35-43). Bu devrimin sonucunda ülkelerin bir kısmı, diğer ülkelerden özellikle iktisadi yönden daha fazla bir gelişme göstermiştir. Günümüz iktisadi yapısında ülkelerin gelişmiş, gelişmekte olan ve geri kalmış ülkeler şeklindeki sınıflandırılmasının nedeninin *Sanayi Devrimi* olduğu söylenebilir.

Sanayileşme, üretimde seri ve kitle üretimini ifade etmekte ve diğer ekonomik sektörlerle göre bir teori olarak da tanımlanan, *Mutlak Üstünlüğü* sağlayan bir sektör olarak tanımlanmaktadır (Topuz ve Coşkun 2018; Castinon and Donaldson 2012). Bu üstünlükten payını alan ülkelerin, gelişmiş ya da kalkınmış ülke olarak nitelendirilmeleri, doğal bir tanımlama olarak kabul edilmektedir. Böyle bir tanımlamanın dışında kalan ülkelerin en önemli sorunu, geri kalmışlık ya da kalkınma sorunu olarak tanımlanmaktadır. Bu ülkelerin *Fakirlik Çemberinde (vitulus circulus)* döndüğünü ve bu kısır döngüyü uzun zaman aşamadıkları da bilinen bir gerçektir (Ayyıldız 1992: 23-66)

Türkiye Cumhuriyeti, Osmanlıdan kalan özellikle Müslümanların elinde kalan tarıma dayalı ekonomik yapısını, cumhuriyetin ilanı ile birlikte sanayileşme yönünde bir ilerleme ile kırmaya çalışmıştır (Bulut 2012). Özellikle 1950'lerden sonra, siyasi değişim, batılılaşma, çok partili hayata geçiş, Türkiye için bir dönüm noktası oluşturmuştur. Türkiye'nin Sanayi Devrimine yüz yıllar sonra ayak uydurmaya çalışması, üstelik bunu toplumsal bir gelişme ile değil de devlet eliyle yapmaya çalışması, beraberinde kalkınma sorununu da ortaya çıkarmıştır (Güngör 1997).

Gelişmekte olan bir ülkenin, fakirlik çemberinden çıkması, uzun bir zaman alabileceği gibi çok fazla bir emeğe, bilgiye, hammaddeye ve sermayeye ihtiyacı olacaktır. Geçmişten günümüze kadar, ülkelerin kalkınması yönünde çeşitli teoriler ya da düşünceler ileri sürülmüştür. Bunlardan, İktisat Biliminin kurucusu *Adam Smith'in*, *Milletlerin Zenginliği* adlı eseri birçok düşüncenin kaynağını ya da karşılığını oluşturmuştur (Spaletti 2014).

Ülkelerin kalkınması ile ilgili düşüncelerin bir ideal ölçüsünde ve bir ilke olarak benimsenmesi, bir bakıma vatanperverlik ya da milliyetçilik olarak ta tanımlanabilir. *Fransız Devrimi* sonrası, ulus devlet fikrinin gelişmesi, imparatorlukların yıkılması, yeni milliyetçi temelli görüşlerin doğmasına neden olmuştur (Bickford 2014: 39-44; Karyelioğlu 2012). Ancak ırk temelli olmayıp, bir idealin parçasına kendi milletinin gelişimini ve kalkınmasını ekleyen daha hümanist ve saygın milliyetçi görüşlerinde bu süreçte gelişme gösterdiği söylenebilir. Özellikle *Ziya Gökalp* ile şekillenen *Türk Milliyetçiliği* görüşü, *Nihal Atsız* ile siyasal açıdan *Turanlı* bir görüşle ırk temelli yaklaşımlar içinde bir siyasallaşma sürecine girmişti (Saraçoğlu 2018). Ancak *Alparslan Türkeş'in* siyasal yaşama kattığı ve 1969'da *MHP* ile şekillendirdiği *Türk Milliyetçiliği* görüşü daha ilkeli ve idealist yani ülkücü bir yaklaşımla ifade edilmiştir.

Türkeş'in milliyetçi ve ülkücü dünya görüşü, ilkeleri ile birlikte sadece sosyal ya da kültürel içerikli olmayıp aynı zamanda iktisadi bir hedeften de bahsetmektedir (Türkeş 1995: 35-78; Türkeş 1988: 1-30). Bu hedef, Türk Milletinin maddi ve manevi kalkınması ve uygar toplumlar düzeyinde çıkması ile alakalıdır. *Türkeş'in* ifade ettiği

düşüncelerin, partileşmesi ve iktidar gibi bir hedefle uygulama alanı bulması, *Türk Milliyetçiliği* için önemli bir aşama olarak kabul edilmiştir. Türkeş'in fikir, düşünce ve siyasal uygulama alanında önem verdiği düşüncelerinin toplandığı temel hareket noktası, zaman içinde bir doktrine dönüşmüş ve genel kabul ve ilkesel olarak *Dokuz Işık Doktrini* olarak ifade edilmiştir.

Dokuz Işık Doktrini üzerine daha önceden de bazı düşünce ve fikirler çeşitli şekillerde ifade edilmiştir. Ancak bilimsel bir çerçevede, söz konusu doktrinin incelenmesi ve özellikle bu doktrin kapsamındaki bir ilkenin çeşitli yönleri ile ele alınması yönünde yetersiz bir çalışmanın olduğu söylenebilir. Aynı zamanda eski bir milletvekili de olan *Rıza Müftüoğlu'nun* kaleme aldığı '*Dokuz Işık Üzerine Bir İnceleme*' adlı çalışması bunlar arasında yer almaktadır. Ancak bu makalede gerek *Dokuz Işık Doktrini* gerekse *Köycülük İlkesine* bilimsel bir bakış açısı geliştirilerek konunun akademik bir ortama taşınması da sağlanmıştır.

Dokuz Işık Doktrini, Türk Milletinin maddi ve manevi kalkınmasını hedefleyen, milliyetçi ve ülkücü görüşten hareket edilerek ilkeleri oluşturulmuş bir yaklaşım olarak kabul edilmektedir. Bu yaklaşım, Türkiye'nin kalkınmasında ilkesel görüşler ortaya koymuş ve bunları; *Milliyetçilik, Ülkücülük, Ahlakçılık, Toplumculuk, İlimcilik, Hürriyetçilik ve Şahsiyetçilik, Köycülük, Gelişmecilik, Endüstri ve Teknikçilik* olmak üzere dokuz ana başlıkta toplanmıştır. Bu ilkelerden biriside *Köycülük* olup, bu ilke Türkiye'nin o dönemde önemli bir nüfus kitlesini oluşturan köy ve köylünün kalkındırılması ile alakalı bir ilke olarak kabul edilmiştir. Söz konusu ilke çerçevesinde, köylerin kalkındırılması önemsenmiş ve ülke kalkınması ile olan ilişkisi, kooperatifçilik, *Tarım ve Toprak Reformu ve Tarım Kentleri* ile açıklanmaya çalışılmıştır.

1. Dokuz Işık Doktrinin Temel Dayanağı, İlkeleri ve Kapsamı

Dünyada özellikle *Sanayi Devrimi* sonrası gelişen ve değişen ekonomik ve sosyal yapı, yeni devlet ve sistem örgütlenmelerini ortaya çıkarmıştır. Bu örgütlenmeler, büyük ölçüde demokrasiye dayalı, çoğulcu, cumhuriyet fikirlerini benimseyen ve ekonomide liberal bir sistemi uygulayan sistemler olduğu söylenebilir (Akgün ve Özşahin 2011). Ancak özellikle Avrupa'da bu görüşlerin ya da sistemlerin karşısında merkezîyetçi ve sosyalist sistemleri benimseyen ülkelerinde olduğu bir gerçektir. Her iki sistem, değerleri ve uygulamaları ile dünyada iki kutuplu ve *Soğuk Savaş* olarak tabir edilen bir süreçte başlamasına neden olmuştur. Bu süreçte, Türkiye'nin özellikle 1950 sonrası Batı yanlısı politikaları, onun siyasi ve ekonomik yapısını da bir ölçüde Batıya yaklaştırmıştır. Batıya bu şekilde yaklaşma, *Beril Dedeoğlu'nun* ifadesi ile *tek Batı anlayışından hareketle oluşturulan bir dış politikanın sonucu oluşturulmuştur* (Dedeoğlu 2011). 1964 yılında AB ile imzaladığı *Ankara Anlaşması* ile AB'ne yakınlaşması da bir ölçüde bu sürecin yasallaşmış ve tescil edilmiş bir şekli olduğu söylenebilir. Böyle bir ortamda, özellikle 1970'lerin başında, ülkenin ve toplumun sorunlarını algılama, o sorunların çözümüne mevcut görüşlerin dışında alternatif bir bakış açısı ile bakma iradesi de oldukça özel ve önemli bir değer olduğu söylenebilir. Aslında Türk Milletinin batılılaşma adına Osmanlı döneminde yapılan reformların ciddi boyutlara ulaşmasına bir ölçüde Batılılarda müdahale ettiği ve yenileşme hareketlerini engellediği de bilinmektedir (Karabulut, 2010). Bu açıdan bakıldığında, Batılıların doğrudan veya dolaylı müdahale etmediği bir ilkeler dizini olan *Dokuz Işık Doktrini*, Türkiye'nin meselelerine bütüncül, yerli ve milli bir bakış açısı geliştirmiş ve bu bakış açısının kurumsallaşarak uygulaması yönünde siyasi adımların atılması için harekete geçmiştir.

Dokuz Işık Doktrini, temelde yerli ve milli bir duruşu ifade etmektedir. Bu milli duruş, aynı zamanda komünizm, kapitalizm ve faşizm karşısında da alternatif bir görüş olarak da ileri sürülmüş ya da onları reddeden eleştirisel bir bakış açısı geliştirmiştir (Türkeş 1995: 25-55). Özellikle *Dokuz Işık Doktrini*, Türk Milletinin milli ve manevi değerlerine uygun, kültürel bir yaklaşım olduğu kadar, iktisadi yönden de Türkiye gerçeklerine uygun siyasi, ekonomik ve sosyal bir sistem önerdiği de söylenebilir. Türkiye Cumhuriyetinin kuruluş değerleri, Türk Milletinin sosyolojik yapısı ve bu değerlerden hareket edilerek, *Dokuz Işık Doktrininin*, Türkiye'nin ekonomik ve sosyal politikaları için uygun ve sürdürülebilir bir sistemi kurumsallaştırmak isteyen bir çerçevede ele aldığı söylenebilir.

Dokuz Işık Doktrini, sadece mevcut sistemlere siyasi bir eleştiri geliştirmemiş aynı zamanda iktisadi kalkınmada da bu sistemlerin olumsuz sonuçlarını, çeşitli gerekçelerle ortaya koymuştur. Bu açıdan *Dokuz Işık Doktrini*, temelde siyasi ve sosyal düşüncelerin yanı sıra iktisadi düşünceleri de ortaya koyduğu söylenebilir. Bu yönü ile doktrin, Türkiye'nin sosyo-ekonomik kalkınmasında ilke olarak milliyetçi ve ülkücü görüşlerini, iktisadi düşüncelerle de destekler bir yaklaşım sergilemiştir. Kısaca *Dokuz Işık Doktrini*, Türk Milliyetçiliğinde sadece ideolojik hatta soyut kavramlarla dolu bir düşünceyi değil aynı zamanda somut ve reel düşünceleri de ortaya koymaktadır. *Dokuz Işık Doktrini*, Türk Milliyetçiliği düşüncesini, çeşitli veriler kullanarak sentezci bir yaklaşımla, Türk Milletinin karşı karşıya kaldığı sorunlara, bütüncül bir yaklaşımla bakarak sadece bu sorunları ifade eden değil aynı zamanda çözümlerini de ileri süren bir bakış açısı geliştirdiği söylenebilir. Türk Milliyetçiliğinin önemli fikir babalarından birisi olan *Yusuf Akçura*, *II Mahmut* döneminde *Osmanlı Milleti* adıyla bir milletin oluşturulmasının mümkün olmadığını ifade etmiş ve böylece yeni milliyetçi görüşlerde şekillenmiştir. Çeşitli milliyetçi görüşlerle birlikte bir bakıma *Dokuz Işık Doktrini*, *Türk Milliyetçiliği* düşüncesini de oldukça iyi sentezlediği söylenebilir. (Yesevi 2012).

Dokuz Işık Doktrini, asker, devlet adamı ve siyasetçi bir kimlik olan *Alparslan Türkeş* tarafından ortaya konulmuş, ilkeleri tespit edilmiş ve uygulama alanı, siyasi bir örgütlenmenin yani *CKMP* ve *MHP'nin* parti programında da yer almıştır. Böylece doktrin, sadece fikirde değil aynı zamanda uygulama alanında ki gerçekliliği de bir ölçüde kanıtlamaya çalışılmıştır.

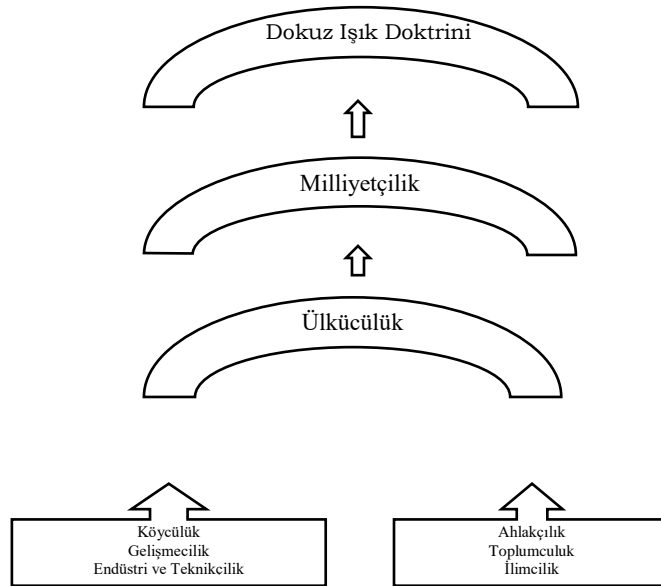
Türk siyasi yaşamında, özellikle 1950'lerden sonra çok partili hayata geçiş, ülke yönetiminde ki alternatifleri ve bu alternatiflerin uygulama boyutlarının da tartışmaya açılmasına neden olmuştur. Bu durumu Kazancı (1992), *Althusser'in* ideolojinin var oluş nedeninin yaşam pratiğinden kaynaklandığı şeklinde ki bir görüşünü ileri sürdüğünü ve günümüz siyasetinin de böyle şekillendiğini ve bu şekilde söylevler geliştirdiğini ileri sürmüştür. Türk siyasetinde de, Örneğin *CHP'nin Altı Oku*, yani ilkeleri bir ölçüde devletin temellerini oluşturmuş ve söz konusu partinin programında sürekli revize edilerek bir politika haline getirilmiştir. Benzer şekilde, *Bülent Ecevit* ile özdeşleşen *Köy-Kent Projesi*, *Ortanın Solu*, *Toprak İşleyen Su Kullananın mottosu*, yine *Millî Görüş Hareketinin Adil Düden'i* gibi söylev ve mottoları da Türk siyasetinde geniş yer bulmuş ve bir propaganda aracı olarak kullanılmıştır. *Dokuz Işık Doktrinin* de *CKMP* ve *MHP'nin* temel bir ilkesi olarak benimsenmesi ve parti programı ile dile getirilmesi, bir ölçüde siyasi bir vaat olarak değerlendirilmiştir (Darıcı ve Korkut 2015).

Türk Siyasi yaşamında, siyasi partilerin ilke ve programlarının, kanunlar çerçevesinde uygulama imkânı, onun hükümet sisteminde yer alması ile mümkün olabilmektedir. *Dokuz Işık Doktrinin*, ekonomik ve sosyal kalkınmada ki siyasi araçlarla uygulanması veya uygulama imkânının bulması ve ayrıca insan ve toplum sevgisi *Türk Milliyetçiliği* ve

ülkücü bir dünya görüşü ile özdeşleşmiştir (Müftüoğlu 2013: 134-182). Böylece doktrinde, milliyetçi söylemler, slogancı bir sevgi ve övgü yerine somut gösterge araçları ile de desteklenmiştir.

Dokuz Işık Doktrininin kökeninde *Nihal Atsız'ın Kalkınma Prensipleri* olarak sıraladığı dokuz madde ile ilk olarak ifade edilmekle birlikte bu doktrinin ortaya çıkışı, 27-28 Nisan 1967 tarihinde *Türkeş'in* üniversite öğrencilerine verilen iki seminere dayandırılmaktadır. Ancak 2 Haziran 1966 tarihli *Milliyet Gazetesinin* birinci sayfasından verilen bir habere göre *Alparslan Türkeş*, “*Türkiye’yi Dokuz Işık Doktrini Kurtarır...*” diye bir ibare kullanması, bu tür bir çalışmanın öncesine de işaret etmektedir (Milliyet, 1966). *Türkeş*, konuşmasının devamında kurtuluş yolunun “*Dokuz Işık Doktrinde*” olduğunu belirtmiş ve bu ilkeleri dokuz başlıkta; *Milliyetçilik*, *Ülkücülük*, *Ahlakçılık*, *Toplumculuk*, *İlimcilik*, *Hürriyetçilik* ve *Şahsiyetçilik*, *Köycülük*, *Gelişmecilik*, *Endüstri ve Teknikçilik* olarak sıralamıştır. Bu ilkelerin dokuzunun da sosyal olduğu kadar ekonomik görüşleri de ileri sürdüğü söylenebilir. Ancak milliyetçilik ve ülkücülük doktrinin diğer doktrinleri kapsayıcı ve sınırlarını belirleyici bir konumda olduğu da bir gerçek olup bu durum şekil 1’de ki gibi gösterilmiştir.

Şekil 1. Ekonomik ve sosyal ilkeler açısından Dokuz Işık Doktrini

Ekonomik Temelli İlkeler Siyasi ve Sosyal Temelli İlkeler

Şekil 1’den de anlaşılacağı üzere *Dokuz Işık Doktrininin* temeli milliyetçiliğe dayalı olup ülkücülük bu görüş için benimsen bir ideal olarak ortaya kullanılmıştır. Bunun yanı sıra, *Dokuz Işık Doktrinde*, *Köycülük*, *Gelişmecilik*, *Endüstri ve Teknikçilik* ekonomik ilkeler olarak ön plana çıkarken, *Ahlakçılık*, *Toplumculuk*, *İlimcilik*, *Hürriyetçilik* ve *Şahsiyetçilik* sosyal ilkeler olarak ön plana çıkmıştır. Bu yönü ile *Dokuz Işık Doktrini*, sosyo-ekonomik ilkelerin bir doktrin etrafında, milliyetçi bir tema ile ifade edildiği bir sistem olduğu söylenebilir.

2. Bir Doktrin Olarak Dokuz Işık Doktrini

Latince kökenli bir kelime olan *doktrin* (*doctrina*), belirli bir konuda, bilimsel bir görüşle, aynı hedef ve ilkeler doğrultusunda ortaya atılan düşünceler olarak tanımlanmaktadır. Türkçede çoğu kez *öğreti* olarak kullanılan *doktrin* kelimesi, savunulan ve öğretilen bir öğretim ya da ilke, dini, felsefi ya da siyasi bir sistem veya öğretimdeki inanç ve kavramların bütünü olarak da tanımlanabilmektedir. *Doktrin*, teoriden farklı olarak yalnız bilimsel yoldan ispatlanması mümkün aksiyonları değil, onların altında ve arkasında yatan dünya veya toplum görüşünü de aksettirebilmektedir (Turanlı 2011: 1-3).

Dokuz Işık olarak ifade edilen ve dokuz başlıkta toplanan ilkelerin, bir *doktrin* çerçevesinde ele alınmasında ve dillendirilmesinde, söz konusu ilkelerin bilimsel altyapısı ve geçerliliği oldukça önemli bir etkidir. Bilimsellik, bir bakıma ölçülebilir bir bakıma ise objektifliği ifade etmektedir. Böylece bir görüşün, bilimsel olması, onun sistematik bir çalışma içinde ele alınan doktrin ile yakınlaşmasına da neden olabilmektedir. *Dokuz Işık İlkelerinin* bilimselliği, onun milliyetçiliğin reel değerlerle tanımlanması ve yorumlanması ile şekillendirildiğinden kaynaklandığı söylenebilir (Müftüoğlu 2013: 23-45; Altındağ 2016).

Doktrin için Türkçe karşılık olarak kullanılan *öğreti* ifadesi, onun bir sistem içinde eğitimi ile de özdeşleştirilmektedir. *Dokuz Işık'ın* ilkelerinin belirli bir öğretim sistemi içinde ele alınması, onu doktrin ilkelerine daha da yaklaştırmaktadır. Ancak Türkiye'de okul dışı öğretim sisteminde ciddi sorunlar olmasına rağmen bu eğitim sisteminde *Dokuz Işık'ın* öğretimi ile ilgili geçmişte *Ülkü Ocaklarının* bu tür eğitimleri sistemli verdiği de bilinmektedir (Bayraktar 2015; Karadoğan 2016).

Doktrinde dini, felsefi ve siyasi bir sistemdeki *öğreti* sistemindeki tüm kavramları veya inançları taşıması oldukça önemlidir. *Dokuz Işık*, Türk Milletinin inançlarını, tutum ve davranışlarını esas alan *ülkücü* bir felsefi ideoloji ile açıklamaya çalışmıştır. Bu yönü ile *Dokuz Işık*, Türk Milletinin tüm inanç değerlerini benimseyen bir fikirden hareket edilerek, onun yüceltilmesini ön görmesi ile doktrin olma yönünde önemli bir kazanım elde ettiği de söylenebilir. *Dokuz Işık'ın* özellikle belirlemiş olduğu dokuz ilke içinde telaffuz ettiği değer ve kavramsal birikimleri de oldukça tutarlı olduğu söylenebilir. Örneğin *Köycülük İlkesi* içine, *Tarım Kentleri* kavramını katması da bu doktrinin kendi içinde ürettiği ve benimsediği bir kavram olarak kabul edilebilir.

Dokuz Işık, bir doktrin olup ilke, kavram, düşünce ve söylemleri ile kendisine özgü bir milliyetçi yorumlama yapmış ve yine *ülkücü* bir felsefi düşüncenin yoğun olduğu bir *öğreti* sistemi oluşturmaya çalışmıştır. *Dokuz Işık'ın* sadece bilimsel temelli değil aynı zamanda inanç temelli olması da onun teoriden ziyade bir doktrin olmasını da güçlendirmiştir (Karakurt 2016). Kısaca *Dokuz Işık Doktrini*, *Türk Milliyetçiliğini* yeniden yorumlayan ve bir ülkenin bir milletin beşeri sorunlarına bilimsel temelli bir düşünce geliştiren güçlü bir doktrin olduğu söylenebilir.

3. Dokuz Işık Doktrinin Temel Ekonomik Görüşü ve Köycülük

İnsanların düşünme yetisi, onun en önemli kazanımlarından birisi olarak kabul edilmektedir. Bu yeti, doğuştan var olan ancak zamanla geliştirilebilen bir unsur olarak değerlendirilmektedir. İlk insan topluluklarının zamanla tarımı keşfetmesi ve yerleşik yaşama geçmesi, onların sosyalleşmesi için önemli bir adım olarak değerlendirilmektedir. M.Ö. On beş binli yıllar olarak kabul edilen *Neolitik Dönem*, insanlığın besin tüketileceğinden besin üreticiliğine geçtiği dönem olarak bilinmektedir (Güran 2017: 42-95). Bu dönemden sonra hızla, insanlık gelişmeye ve gerek sosyal

gerek ekonomik açıdan daha da güçlenmeye başlamışlardır. Bu dönemdeki düşünce ya da bu düşüncenin sahipleri olan düşünürlerin genel olarak düşüncelerini insan, yaratılış, var oluş nedenleri gibi daha felsefi konulara ayırmışlardır. Öyle ki *Sokrates*, *Aristo ve Platon* bunların ilk akla gelenlerinden olup sistematik bir düşünceyi, öğreti sistemine de dönüştürmüşlerdir. İnsanoğlunun 1700'lü yıllarda yaşadığı *Sanayi Devrimi* ile birlikte, köklü bir gelişme ve değişme kaydettiği söylenebilir. Bu köklü değişimin etkisi ile insanoğlu uzun sürede ve daha hızlı değişerek yeni iktisadi ve sosyal sistemleri oluşmasına zemin hazırlamıştır. Bu düşüncelerin temelinde, *Adam Smith*'in rasyonel insan davranışlarını esas alan, bir ölçüde *Homo Economicus* insan modelinin benimsenmesi olduğu söylenebilir. Ancak zamanla bu düşünce ve uygulamaların doğurduğu kötü sonuçlar karşısında daha kolektif iktisadi düşünceyi temel alan iktisadi düşüncelerde gelinmiştir (Akyıldız 2008). Böylece iktisadi düşüncede temelde, daha liberal, özgürlükçü ve serbest piyasayı esas alan düşünce ile merkezîyetçi ve üretim araçlarının mülkiyetini kişilerden kolektif bir yapıya devreden sosyalist ve komünist iki temel düşüncenin olduğu söylenebilir.

İktisadi düşüncede, insanın sosyolojik ve psikolojik davranışları oldukça önemli bir etkidir. Özellikle *Sanayi Devriminden* sonra ortaya çıkan paralı ekonomiler, beraberinde rekabeti de getirmiş ve kitlesel üretime kitlesel kazançları da ortaya çıkarmıştır. Bir ölçüde *Sanayi Devrimi*, sanayinin tarım sektörüne olan mutlak üstünlüğünü de orta koyarak, sanayiye dayalı kentsel ekonomilerin önemini arttırmıştır. Bu üstünlük, tarımsal üretimin doğası gereği risk ve belirsizlikle iç içe olması ve sürekli artan nüfus ile yoksullaşma tehdidi ile karşı karşıya olmasından kaynaklanmaktadır (Ayyıldız 1992: 56-68).

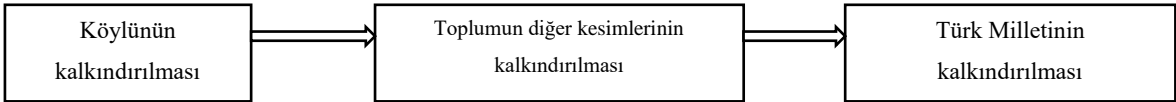
İktisadi bir düşüncede özellikle *Sanayi Devriminin* yarattığı kalkınma düşüncesi, makroekonomik politikaların da doğmasına neden olmuştur. Çünkü sanayileşme sürecine giremeyen ülkelerin birçoğunda kalkınma problemleri giderek artmakta ve eğer bu sorunun üstesinden gelemezler ise tıpkı kırsal toplum gibi bu ülkelerinde fakirlik çemberine girebileceği kaçınılmaz olacaktır. Bu yüzden kalkınmanın ve gelişmenin yegâne yolunun sanayileşmeden geçtiği genel bir kabul görmektedir. Türkiye'nin 1950'lerden sonraki süreci, bir ölçüde bu geri kalmışlığın kırılması ve kalkınma sürecine girme çabaları olarak kabul edilmektedir (Güngör 2017). Türkiye'nin *İzmir İktisat Kongresinden* başlayan ve hazırlanan kalkınma planları ile süren ekonomik gelişme çabaları bir ölçüde sanayileşmeye hamleleri olarak kabul edilebilir. Kısaca söylemek gerekirse, kalkınmanın yolunun sanayileşmeden geçtiğinin kabulü, bilimsel bir düşünce ve realite olarak kabul edilmekle birlikte bu tür kalkınma çabalarının bütüncül bir planlama ile olabileceği de bir gerçektir.

Dokuz Işık Doktrini kapsamında ve ilkelerinden birisinin *Köycülük* olması bu ilkelerin sosyal içerikli olduğu kadar ekonomik içerikli olduğunu da göstermektedir. Bir doktrinde sosyal, milli ve felsefi görüşlerin olması, onun güçlü yönünü göstermekle birlikte ekonomik yönlü olması da onu daha da güçlendirmektedir. Bunlara ilaveten *Dokuz Işık Doktrinin* yerli ve milli yönünün olması, onu hem değerli hem de uygulanabilir yapmaktadır. (Müftüoğlu 2013: 23-34). Buradan hareket edilerek, doktrinin Türk köylüsü için umut verici ve Türk milletinin kalkınmasında da yararlı olabileceği söylenebilir.

Köycülük, *Dokuz Işık Doktrini* içinde ekonomik olarak tarımsal kalkınmaya ve dolayısıyla Türk Milletinin kalkınmasına büyük katkı sağlayabileceği bir ilkeyi önermektedir. Köy toplumun tarıma dayalı ekonomik yapısı, onun sosyal yapısının da temelini oluşturmaktadır. Bu yapı bazen kentlere taşınmakta ve gecekondu olarak kendisini göstermektedir (Karpaz, 2016: 216-240). *Köycülük* aslında ekonomik olarak

köylünün tarıma dayalı ekonomik yapısından hareket edilerek, onun sosyal yapısının da teşkilatlanma ile güçlendirilmesini önermektedir. Bir ölçüde *Dokuz Işık Doktrinde* köylünün kalkınmasının, Türk Milletinin kalkınmasında toplumun diğer kesimlerinin de kalkınmasına sağlayacağı doğrudan ve dolaylı etki ile yeni bir ivme kazandırmayı hedeflediği belirtilmektedir. Bu durum şekil 2'de ki gibi özetlenebilir.

Şekil 2. Köycülük İlkesinin hedefleri

3.1. Köycülük İlkesinin Temel Dayanakları

Dokuz Işık Doktrini, temelde Türk Milletinin ekonomik ve sosyal yapısını bir bütün olarak ele alan bir yaklaşım ortaya koymaktadır. *Dokuz Işık Doktrinde*, söz konusu yapı ile bazı demografik ve ekonomik göstergeler arasında ilişki kurularak, köylerin ve köylünün geri kalmışlığı ifade edilmiş ve ülke kalkınmasında, köylünün ve köylerin kalkındırılmasının öneminde değinilmiştir. *Dokuz Işık Doktrinde*, *Köycülük İlkesinin* temel dayakları aşağıdaki gibi sıralanabilir:

1. Türkiye’de köy ve köylü sayısının belirgin bir şekilde fazla olması

Genel olarak bir ülkede kırsal ya da tarımsal nüfusun fazlalığı, o ülkenin geri kalmışlığı ile yakından alakalı bir veri olarak kullanılmaktadır. Köylü nüfusun, toplam nüfus ve toplam çalışanlar içindeki payının fazla olması, bir geri kalmışlık göstergesi olarak kabul dilmektedir. Yani tarıma dayalı bir ekonomik yapıya sahip olan köy ve köylünün bir ülkede belirgin bir şekilde fazla olması o ülke, yerleşim yeri ve sakinlerinin de ekonomik olarak sorunlu olduğunu göstermektedir (Southage 2009; Winters and Stamoulis 1997). Bu durum, aslında tarımsal üretimin genel karakteri ve uygulanan tarım politikaları ile açıklanabilen bir gerçektir. (Karagölge vd. 2011: 33-68). Genel olarak kalkınmada ve gelişmede sanayileşmenin öncü sektör olarak kabul edilmesi genel bir iktisadi prensip olarak değerlendirilmektedir. Ancak tarımsal kalkınma ile söz konusu sektörün katma değeri yüksek ürünler üretmesi ve sanayileşmeye yapacağı katkı da göz önüne alındığında, tarımsal kalkınma bir ölçüde ülke kalkınmasının anahtarı niteliğinde olduğu da söylenebilir. Bu açıdan *Dokuz Işık Doktrinde* kalkınmada, sanayileşmenin önemine değinilmiş ve köy kalkınmasının sanayileşmeyi de hızlandıracağını çeşitli yöntemlerle ortaya koyan bir anlayış sergilemiştir

Dokuz Işık Doktrinde Köycülük İlkesi için en temel gerekçe, köy nüfusunun o dönem için toplam nüfusun yaklaşık %65’ini teşkil etmesi ve bununda toplam nüfusu 45 milyon olan bir ülkede yaklaşık 29 milyona denk gelmesi ve yaklaşık yetmiş bine yakın kırsal yerleşim yeri ile açıklanmaktadır. Söz konusu nüfusun Türkiye için oldukça önemli bir sayıda olduğu ve objektif ölçülere göre bu nüfusun iktisadi ve sosyal sorunlarının çözümün elzem olduğuna işaret edilmiştir (Türkeş 1988: 179-207).

2. Yanlış köy siyaseti ve köylünün ihmal edilişi

Cumhuriyetin ilk yıllarında, köy ve köylünün oldukça önemsendiği Atatürk’ün ‘*Köyü milletin efendisidir*’ sözünden de anlaşılmalıdır. Ancak somut olarak, *Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu*, *Buğday Koruma Kanunu*, *Medeni Kanunun* kabulü, *Atatürk Orman Çiftliği’nin* kurulması gibi atılan adımlar, cumhuriyetin köye ve köylüye verdiği

önemi de ortaya koyan bazı adımlardır (Erkun, 1998). Ancak aradan geçen yıllar içinde, çeşitli siyasi çalkantılar, ülkedeki ve dünyadaki sosyo-ekonomik gelişmeler vs. gibi nedenler ile Türk köylüsüne gereken önemin verilmediği de bir gerçektir. *Dokuz Işık Doktrini*, bu duruma atıfta bulunarak, bu kadar fazla sayıdaki bir kitlenin ve yerleşim yerinin ışıksız, doktorsuz ve birçok ihtiyaçlarının halledilmediğinden hareket ederek *Köycülük İlkesi* ile bu duruma çözüm olamaya çalışmıştır.

Köy-sanayi-kalkınma ilişkisi

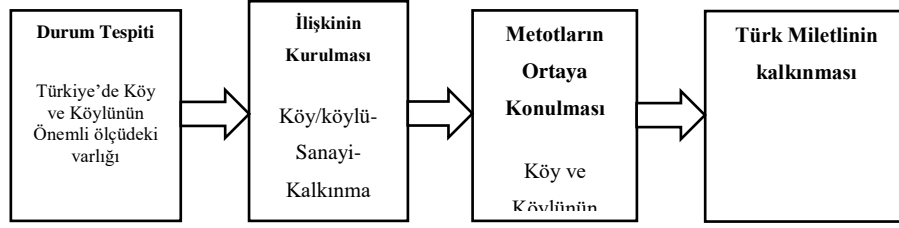
Genel olarak kalkınmanın temel anahtarının sanayileşme olduğu şeklindeki bir yaklaşım oldukça yaygındır. Çünkü sanayileşme ile katma değeri yüksek ürün üretilebileceği gibi, refah düzeyi yüksek toplumlarında oluşması bir ölçüde sağlanabilmekte ancak sanayi ve tarım ilişkisinin kurulması, özellikle tarıma dayalı ekonomilerin sanayileşmesi ve dolayısıyla kalkınması için bir süreç olarak kabul edilmektedir.

Tarımın ülke ekonomisi açısından özellikle halkın temel besin gereksinimlerini karşıladığı için oldukça önemlidir. Tarımın ülke ekonomisine en önemli katkısı sadece beslenme ile değil aynı zamanda sanayiye sağladığı hammadde ve iş gücü ile de açıklanabilmektedir. Türkiye’de genel olarak tarımsal nüfusun tamamına yakını, köy ve benzeri yerleşim yerlerinde yaşaması, kalkınmada bu yerleşim yerlerinin önemini ve bunların değişimini de ön plana çıkarmaktadır (Aytıp vd., 2014). Bu yüzden *Dokuz Işık Doktrini*, *Köycülük İlkesi* ile ülkemizdeki köylerin sadece nicel varlığını kabul etmeyip aynı zamanda bu varlıktan hareket edilerek bunların tarımsal sorunları ile birlikte yerleşim yerlerinden kaynaklanan sorunlarının çözümünü de ön plana çıkarmıştır. Yani *Köycülükte*, köylerin ve köylülerin teşkilatlanması, *Tarım ve Toprak Reformu* ile gerek tarımsal gerekse diğer soranlarının çözümü yönünde de bir hedef belirlemiştir. *Dokuz Işık Doktrini*, temelde ülke kalkınmasında sanayileşmeyi hedeflediği için köylerin kalkınmasında da sanayileşmeye olacak katkısı üzerinde durulmuş ve bu açıdan kalkınma odaklı bir yaklaşım geliştirmiştir.

3.2. Köycülükte Temel Yaklaşımlar

Köycülükte en temel hedef, köylerin sorunlarının çözümü, teşkilatlanması, sanayileşmeye katkısı ve dolayısıyla ülke ekonomisinin refah düzeyinin artırılması yönünde odaklaşmaktadır. Ancak *Köycülük İlkesinde* bütün bunların nasıl ve ne şekilde yapılacağına dair temel görüş, öneri ve yöntemlere de ayrıntılı olarak yer verilmiştir. *Köycülük İlkesinde* temel olarak, ilk önce köylerin ve köylünün sayıca çok olduğu ve bunların ihmal edildiğine dair bir durum tespiti yapılmıştır. Bu durum tespitinden hareket edilerek, köylerin sorunlarının çözümü ile toplumun diğer kesimleri ve dolayısıyla ülke kalkınması arasındaki ilişkinin ortaya konulması ve sonuçta bu hedefe nasıl varılacağına yönelik metotların tespiti şeklinde bir yaklaşım izlenmiştir. Bu yaklaşım şekil 3’deki gibi verilmiştir.

Şekil 3. Köycülükte temel yaklaşımlar.

Şekil 3'ten de anlaşılacağı üzere *Köycülük İlkesi*, temelde Türk Milletinin kalkındırılmasında kullanılan veya ona hizmet eden bir araç olarak tanımlanabilmekte ve böylece aslında *Köycülük İlkesi* kalkınmayla özdeşleşen Türk Milliyetçiliğinin de bir parçası haline gelmektedir. *Dokuz Işık Doktrinde*, köy ve köylünün kalkındırılmasında özellikle Türk Milletinin yapısına en uygun olan teşkilatçılık fikri kullanılmış ve burum iki yönlü olarak ele alınmıştır. Bunlar;

1. Köy ve köylünün teşkilatlandırılması

Birlik ve beraberlik düşüncesi, genel olarak ülke, devlet ve siyasi konularda sıkça kullanılan bir konu olarak değerlendirilmektedir. Bu yüzden insanların birlik ve beraberliklerini sağlayıcı önlemlerin ve adımların atılması, sadece bir siyasi söylev değil aynı zamanda ülke ve toplumların kalkınmasında, etkin bir süreç olarak kabul edilmektedir. Tarihin eski dönemlerinden beri toplumlar, çeşitli şekillerde örgütlenmiş, iş birlikleri yapmış ve yaşadıkları ortamda kendilerini ispatlayabilmişlerdir. *Hıram Ustanın* inşaat meslek erbabıyla kurmuş olduğu birlik, *Ahi Evran'ın* esnaf ve zanaatkarlarla kurmuş olduğu *Ahi Teşkilatı*, *Sanayi Devrimi* sonrası oluşan işçi örgütleri, kooperatifleşme hareketleri vs. bunlara örnek verilebilir (Gündüz vd., 2012). Siyasi tarih incelendiğinde, toplumların kurmuş oldukları en büyük siyasi örgütlenme veya teşkilatlanma biçiminin devlet olduğu kabul edilmektedir. Devletlerin oluşumu sadece bir gücü değil aynı zamanda birlik ve beraberliğinde bir göstergesi olarak kabul edilmektedir (Fukuyama 1989). Özellikle toplumdan millet oluşumunu başarmış Türk Milleti gibi kadim milletlerinin, devlet tecrübeleri ve geçmişleri oldukça zengindir. Yaklaşık iki bin yıllık bir devlet geleneğine sahip olan Türk Milletinin devlet konusunda ki tecrübesi, onun teşkilatçılık ruhundan kaynaklanmaktadır. İlk onluk sistemle askeri organizasyonların kurulmasına yol açan *Metehan*, beylikten devlete dönüşen süreci yöneten *Ertuğrul Gazi*, Osmanlının küllerinden bir milli mücadele ruhunu oluşturan *Gazi Mustafa Kemal Atatürk* gibi birçok lider, Türk Milletinin teşkilatçılık ruhu ve bilincini kullanarak bütün bunları başarmışlardır.

Dokuz Işık Doktrini, temelde Türk Milliyetçiliği esasına dayandığı için, Türk Milletinin asli unsurları oldukça iyi sentezlenmiş ve söz konusu ilkeler bu çerçevede ele alınmıştır. Türk Milletinin teşkilatçılık bilinci ve tecrübesinin iyi kullanılması ile gerek ekonomi, gerek sosyal gerekse siyasi konularda öncü olabileceği gerçeği, *Dokuz Işık Doktrinin* temel heyecanını oluşturmuştur. *Köycülük İlkesinin* temel yaklaşımı, köylerin kalkındırılması ve bu yolla toplumun diğer kesimleri ve dolayısıyla Türk Milletinin kalkındırılması hedeflendiğine göre, bu yöntemin en iyi bir şekilde tespiti edilmesi gerekmektedir. Bu gereklilikler aşağıdaki gibi özetlenebilir;

1. Türk Milletinin teşkilatçılık bilinci,
2. Türk Milletinin devlet geleneği,

3. Türk Milletinin birlik ve beraberlik ruhu,
4. Türk Milletinin bir parçası olan Türk Köylüsünün teşkilatçılık, birlik ve beraberlik ruhu,

Yukarıdan hareket edilerek *Köycülükte*, Türk Köylü ve köylüsünün kalkındırılması için onların teşkilatlandırılması vurgulanmış ve bu teşkilatlanmasının, ekonomik, sosyal ve siyasi boyutları çeşitli yönleri ile ele alınmıştır.

a. Köylerin teşkilatlanması

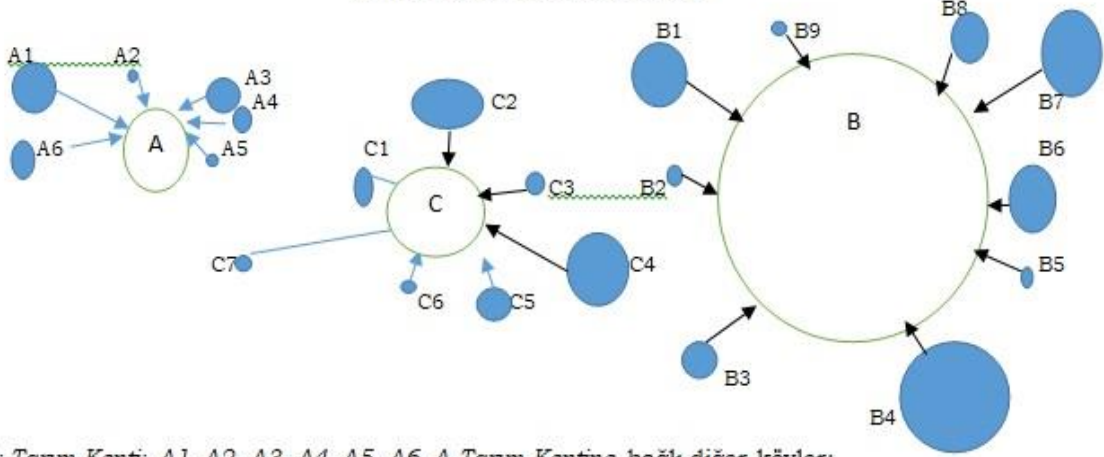
Dokuz Işık Doktrinde, Türk Milletinin kalkınması yolunda köylerin önemi, çeşitli sayısal verilerle ortaya konulmuş, ancak bu köylerin dağınık ve birbirlerinden kopuk olmaları, kalkınmada engelleyici bir faktör olarak kabul edilmiştir. Özellikle *Dokuz Işık Doktrinde*, ülke bütçesinin, sayıca çok ve dağınık olan bu köylere sağlık, eğitim, altyapı, tarımsal destekler gibi yardımları sunması mali açıdan oldukça zor bir durum olarak kabul edilmiştir. Buna ülke coğrafyasının topoğrafik yapısı ve iklim koşulları da ki güçlükler de eklenince köylere hizmet götürülmenin oldukça güç olabileceği vurgulanmıştır. *Dokuz Işık Doktrini*, köylerin kalkındırılmasını önemsemekle birlikte bu kalkınmanın ilkelerini de ortaya koymaktadır. *Dokuz Işık Doktrini*, köylerin kalkındırılmasında, köy teşkilatçılığını ön plana çıkarmış ve temel olarak *Tarım Kentleri* düşüncesini oryaya atmış ve bu düşüncenin temel altyapısını aşağıdaki başlıklarda toplamıştır:

1. Ülke nüfusunda, köylü nüfusu oranının fazla olması,
2. Yerleşim yerleri açısından köylerin sayıca çok ve dağınık olması,
3. Köylerinin dağınık olmasının kamu hizmetlerinin yerinde ve yeterli kullanılmasını engellemesi,
4. Dağınık köy yerleşim birimlerine sağlık, eğitim, altyapı ve tarımsal hizmetlerin yeterince ulaşamaması ve sonuçta
5. Köylerin geri kalması dolayısıyla Türk Milletinin geri kalmışlığı,

Dokuz Işık Doktrinde Tarım Kentleri, köylerin kalkınmasında birkaç, sayısı bazen altı bezen dokuz veya coğrafi duruma göre değişen sayıda, köyün sağlık, eğitim, altyapı ve tarımsal hizmetler açısından bir merkez köy etrafında birleşmesinden oluşumu hedeflenmiştir. Ancak *Tarım Kentlerinde*, söz konusu unsurun köylerin birleştirilmesi değil, hizmetlerin bir merkez köyde toplanması ve diğer köylerin bu merkez köylere, söz konusu hizmetler açısından bağlı olması olarak özetlenebilir. *Merkez Köy* ki bu köy, diğer köylere göre ulaşımı daha kolay ve nispeten nüfus açısından daha büyük bir cazibe merkezi olarak tanımlanmakta ve aşağıdaki hizmetlerin bu cazibe merkezlerinde toplanması öngörülmüştür:

1. *Eğitim Hizmetleri*: İlkokul ve ortaokul ihtiyacını karşılayan,
2. *Tarımsal Hizmetler*: Tarım uzmanları, modern tarım aletleri parkı, gübre depoları, , tarımsal mücadele teşkilatı gibi tarımsal ihtiyaçları karşılayan,
3. *Sağlık Hizmetleri*: Doktor, sağlık memuru, ebe hasta bakıcı, hasta nakliye aracı cip vs. ihtiyaçları karşılayan bu yapı, aşağıdaki şekil 4'te üç *Tarım Kenti* örneğinde verildiği gibi gösterilmektedir.

Şekil 4. Tarım Kentleri örnek modeli

A: Tarım Kenti; A1, A2, A3, A4, A5, A6, A Tarım Kentine bağlı diğer köyler;

B: Tarım Kenti; B1, B2, B3, B4, B5, B6, B7, B8, B9, B Tarım Kentine bağlı diğer köyler;

C: Tarım Kenti; C1, C2, C3, C4, C5, C6, C7, C8, C Tarım Kentine bağlı diğer köyler;

Dokuz Işık Doktrinde *Tarım Kentleri*, bir ölçüde köy teşkilatlanması olarak düşünülmüş ve böylece bu teşkilatlanma ile belirli ölçüde bir kamu tasarrufunun da sağlanması öngörülmüştür. Ayrıca *Tarım Kentlerinde*, ilgili kamu teşkilatlarının kurulması ile buralarda işçi vb. istihdamında, bu köylerden öncelikli olarak karşılanması ile belirli ölçüde istihdama sağlayacağı katkıda planlanmıştır. Ancak *Tarım Kentlerinin* zamanla sanayileşebileceği ve buraların tarıma dayalı sanayi merkezleri haline gelmesi, dolayısıyla büyük kentlerdeki varoşlarında önlenebileceği ve bir ölçüde köyden kente göçünde kontrol altına alınabileceği de öngörülmüştür.

b. Köylünün teşkilatlanması

Gerek ülkemizde gerek dünyada, toplumsal yapıda en az örgütlenebilmiş toplumsal sınıfın tarım kesimi ve dolayısıyla köylü kesimi olduğu bilinmektedir. Bir ülkede ekonomik ve sosyal açıdan toplumların örgütlenmesi veya teşkilatlanması, demokratik bir gelişme olarak da kabul edilmektedir. Kırsal toplumunun özellikle meslekleri ile ilgili teşkilatlanmaları, dünyada gelişmişliğin bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir. Bu yönü ile kırsalda kooperatifleşme ve üretici birlikleri daha fazla ön plana çıkmaktadır. Özellikle İngiltere’de başlayan ve dünyaya yayılan kooperatifleşme hareketinin birçok ülke tarafından benimsendiği bilinmektedir. Türkiye’de kooperatifleşme hareketi Cumhuriyet öncesinde *Mithat Paşa* tarafından başlatılan *Memleket Sandıkları* ile başlamış bu günkü kooperatifleşmenin temeli atılmıştır. Özellikle toplumda en az örgüt düzeyine sahip olan tarım kesiminin kooperatifleşme yoluyla teşkilatlanması bir ölçüde en uygun teşkilatlanma şekli olarak benimsenmektedir. Çünkü kooperatiflerde karşılıklı yardım, dayanışma ve işbirliğinin önemi vurgulanmış ve teşkilatlanmada temel unsur olarak kabul edilmiştir. Bu yönü ile kooperatifleşme hareketinin, Türk köylüsünde zaten var olan imece benzeri işbirliği ve dayanışma hareketleri ile daha da güçlenebileceği bir gerçektir (Güreşçi ve Gönc 2017).

Köycülükte, Türk köylüsünün kooperatifleşme yolu ile teşkilatlanması önerilmekte ancak bu teşkilatlanmada, kooperatifleşmeyi istismar eden siyasi veya ideolojik akımlardan kaçınılmasını ve istismar edilmemesi konusunda ciddi bir uyarı yapılmaktadır. *Köycülük İlkesinde*, köylünün kooperatifleşme yolu ile teşkilatlanması, her köyde bir kooperatif yerine merkez köyde ya da *Tarım Kentinde* oluşturulacak tek bir kooperatif ile oluşturulması önerilmiştir. Söz konusu kooperatiflerde, temelde üç hizmet unsuru ile köylünün sorunlarına çözümüne katkısı artırılabilirliği öngörülmüştür. Bunlar; teknik ekipman, kredi ve pazarlama gibi ana başlıklarda toplanmış ve böylece kooperatifleşme yolu ile Türk köylüsü, temel tarımsal gereksinimlerini giderecek ve güçlenerek tefecilerin eline düşmesinin engellenebileceği öngörülmüştür.

2. Tarım ve Toprak Reformu

Ekonomisi tarıma dayalı olan ülkelerin geri kalmış ülke olarak nitelendirilmesi, ekonomi biliminin doğrulayabileceği bir durumdur. Tarımsal üretimin özelliklerine ilaveten tarımda alt yapı sorunları, nüfus-arazi arasındaki ters orantı ve bir de buna ihmal edilmişlik ve yanlış politikalar eklenince geri kalmışlık sendromu ile tarımsal ekonomi arasındaki ilişki daha da netleşmektedir. Bu tür ekonomilerde tarımla ilgili temel altyapı sorunlarının çözümü ile işe başlanması, tarımda rasyonel bir üretim yapının olmasına neden olacak ve zaman içinde gerek kendi içinde gerekse ülke ekonomisinde önemli bir hale gelecektir.

AB'nin tarihsel süreci incelendiğinde, Birliğin *Ortak Tarım Politikası* oluşturması ve bu günkü tarımsal üretimde verimli ve prodüktif bir yapıya kavuşmasında atmış oldukları altyapı sorunlarının çözümünü de içeren *Mansholt Planı* oldukça etkili olmuştur (Ayyıldız 1997: 45-110; Güreşçi ve Atsan 2009). Kısaca tarımda *Vitolus Circulus* yani fakirlik çemberinin kırılması için ilk önce, tarımın temelini oluşturan tarım işletmelerin ekonomik boyutlu olması sağlanmalı ve böylece tarımsal üretim-tarımsal nüfus arasındaki denge korunarak ideal tarım işletmeleri oluşturulmasına önem verilmelidir. Bu durum, tarım ve toprak reformunu çağrıştırmaktadır.

Cumhuriyetin ilk yıllarından beri, Türk tarımının iyileştirilmesi yönünde çeşitli adımlar atıldığı söylenebilir. Özellikle *Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu*, *Medeni Kanun*, bölgesel ölçekli kalkınma planları (*GAP, DAP vs*) bunlar arasında ilk sıralarda yer almaktadır. Ancak buna rağmen kırsalda artan nüfusun ile birlikte mevcut tarımsal arazilerin giderek küçülmesi önlenememiştir. Tarımsal teknolojiyi yetersiz kullanan ve piyasa ilişkileri zayıf olan bu işletmelerin giderek yoksullaştığı da bir gerçektir. Bu yüzden Türk tarımı için yapılması elzem ilk konunun tarımsal altyapının parçalı, küçük ve dağınık olan işletme yapısının düzenlenmesinden geçtiği bilincinin oluşturulmasıdır. Bunun ilk altyapısı, *Miras Kanunu*, *Veraset ve İntikal Kanunu*, *Arazi Toplulaştırılması* ve tarımsal üretimde, üretim arttırıcı girdi kullanımının sağlanması ile mümkün olabilecektir (Ayyıldız 1992: 112-124).

Dokuz Işık Doktrini, tarımsal üretimde ve ekonomide temel sorunun tarımın altyapısından kaynaklandığını kabul eden bir yaklaşımla konuyu ele almıştır. Çünkü *Tarım ve Toprak Reformu* aslında bu sorunların çözümüne yönelik atılan adımlar olarak kabul edilebilir. *Dokuz Işık Doktrinde Köycülük İlkesi*, köy ve köylünün teşkilatlanması ile birlikte *Tarım ve Toprak Reformuna* dayalı bir sistemi önermektedir. Bu açıdan bakıldığında, *Köycülük İlkesinde* kuru tarım için asgari 100 dönüm, sululu tarım için ise asgari 300 dönüm ideal bir tarım işletmesi olduğu bilincinden hareket edilerek bir *Toprak Reformundan* bahsetmektedir. *Toprak Reformu* ile Türkiye

gerçeklerine uygun işletme büyüklüğün saptanması tıpkı *AB'deki Mansholt Planı* sayesinde elde edilen bir kazanım düşüncesi ile de benzemektedir.

Köycülük İlkesi, Toprak Reformunu iki yönlü olarak ele almaktadır. Bunlardan ilki topraksız veya yetersiz toprak sahiplerine gerekli düzenlemeler yapılarak devletin toprak dağıtması, diğer ise mevcut tarımsal araziler için ideal tarımsal işletme büyüklüklerinin belirlenmesi şeklinde özetlenmektedir. *Köycülük İlkesinde, Toprak Reformunun* en önemli ayaklarından biriside miras, veraset ve intikal kanunlarında yapılacak değişiklik ile arazilerin bölünmesinin önüne geçilmesini hedeflenmiştir. Yine bu ilkede, *Toprak Reformunun* son dayanağını ise *Arazi Toplulaştırılması* oluşturmaktadır. Bu tür bir toplulaştırma çalışmasının yasal altyapısı ile birlikte teknik boyutunun da ele alınmasının önemine dikkat çekilmiştir. Çünkü *Arazi Toplulaştırılmasında, Kıymet Takdiri* komisyonlarının gerek hukuki gerekse teknik zirai bilgilere sahip olması oldukça önemlidir. Böylece *Köycülük İlkesi, Toprak Reformu* ile birlikte temelde, tarımsal arazilerin ve işletmelerin büyütülmesini, ideal tarımsal işletmelerin oluşturulmasını, tarımsal nüfusun azaltılmasını ve tarım kentlerinin giderek sanayi kentler haline dönüştürülmesini hedeflemektedir.

Dokuz Işık Doktrininde bütün konular bir bütün olarak ele alınmaktadır. Bunlardan biriside *Köycülük* olup, bu ilke sadece *Toprak Reformu, Tarım Kentleri* ile birlikte değil her yönü ile ele alınmaktadır. Örneğin *Köycülük İlkesinde Toprak Reformunun* tamamlayıcısı olarak *Tarım Reformu* ele alınmıştır. Yani sadece tarımsal altyapı sorunlarının çözümü değil aynı zamanda ideal üretim desenin oluşturularak tarımda verimliliği ve kaliteyi de öngörmüştür. *Tarım Reformu* ile Türk tarımında mevcut tarım işletmelerinde toprak karakterine veya bölge yapısına en uygun ürünlerin veya ürün bileşenlerinin yetiştirilmesi de hedeflenmiştir. Bu yüzden *Tarım Reformu* ile tamlamayan *Toprak Reformunun* başarıya ulaşamayacağını önemi üzerinde durulmuştur.

Köycülük İlkesinde Tarım ve Toprak Reformunun sanayileşme ile birlikte ele alınmasına özellikle vurgu yapılmıştır. Böylece ülke kalkınmasından temel anahtarının sanayileşme ve eğitim gerçeğinden hareket edilerek, *Tarım ve Toprak Reformunun* ülkede sanayileşmeyi sağlayabileceği ölçüde başarılı olabileceğine vurgu yapılmıştır. Kısaca *Köycülük İlkesinde*, temel hedef, bütün bu ilke ve yöntemler kullanılarak ülke kalkınmasını ve Türk Milletinin refah düzeyinin artırılması hedeflenmiştir.

4. Sonuç

Türk siyasi yaşamında, geçmişten günümüze değin ülke kalkınmasına yönelik çeşitli düşünceler geliştirilmiş, bunların bir kısmı ise uygulama imkânı bulabilmiştir. Ancak, siyasi bir düşüncenin, bilimsel ve felsefi bir altyapısı oluşturularak ülke kalkınması yönünde ilkelerinin, bir doktrin etrafında dile getirildiği çalışmaların yetersiz olduğu söylenebilir. Bu örneklerden birisi de *Dokuz Işık Doktrini* olup *Alparslan Türkeş* tarafından kaleme alınmış, 1969 yılında ilkeleri oluşturularak MHP'nin ülke kalkınmasında ki temel söylevi ve hedefi haline getirilmiştir. Dokuz Işık olarak ifade edilen ve dokuz ilkeden meydana gelen bu düşüncelerin, bir doktrin olarak tanımlanmasının da Türk fikir yaşamı için oldukça önemli olduğu söylenebilir. *Dokuz Işık Doktrini*, temelde Türk Milliyetçiliği ve ülkücülüğü esas alan bir yaklaşım ortaya koymuştur. *Dokuz Işık Doktrini*, Türk Milletinin kalkınması ile *Türk Milliyetçiliğini* özdeşleştirmiş, kendisini yerli ve milli bir düşünce olarak tanımlamıştır. Temel hedefi kalkınma yolu ile Türk Milliyetçiliğini pekiştirmek olan *Dokuz Işık Doktrin*, temel ilkelerinden birisi de *Köycülüktür. Köycülük İlkesi*, Türk köylüsünün temel sorunlarına değinmeden önce, onların bir Türkiye gerçeği olduğunu, sayısal verilerle ortaya

koymuş ve bu noktadan hareket edilerek, Türk köylüsünün kalkındırılmasının, toplumun diğer kesimlerinin de kalkınması için öncü olabileceğini ilkesel olarak kabul edilmiştir.

Köycülük İlkesi, Türk köylüsünün kooperatifleşme, köylerinin ise *Tarım Kentleri* ile kalkındırılmasını ön görmekte ve bu öngörünün temelinde de, Türk Milletinin teşkilatçılık bilinci olduğu gerçeğini koymaktadır. Ancak bu ilkede, köylerin kalkındırılmasında sadece teşkilatlanma değil aynı zamanda *Tarım ve Toprak Reformları* da bir araç olarak kullanılması gerekliliği de öngörülmüştür.

Dokuz Işık Doktrininin, günümüz Türkiye'sinde özellikle değişen köy ve köylü dikkate alındığında, uygulama imkânının oldukça zor olabileceği düşünülebilir. Ancak *Dokuz Işık Doktrininin*, güncel ve bilimsel verilerle yeniden ele alınarak ülke kalkınması için revize edilebilmesi ya da referans olarak kabul edilmesi, tartışılacak önemli bir konu olabileceği de düşünülebilir.

Türkiye'de son yıllarda özellikle popülist yaklaşımlarla ülke sorunlarının özümeye kavuşturulması konusundaki istek ve hevesler büyük ölçüde sonuçsuz kalmıştır. Oysa ülke sorunlarının çözümüne odaklanmış ve bilimsel oluğu kadar fikrî altyapısı da olan dokuz ışık doktrini gibi yaklaşımların daha kalıcı çözümler üretebildiği anlaşılmaktadır. Bu yüzden fikir dünyasında ve reel hayatta bu tür düşüncelerin uygulamadaki eksik yönleri olsa da referansa noktasında dikkate alınması gerektiği ifade edilebilir.

Kaynaklar

- Akgün, B. ve Özşahin, M. C. (2011). Soğuk Savaş Sonrası Dünyada Demokratik Konsolidasyon Sorunu: Teorik Bir Çerçeve Anlayışı. *Uluslararası İlişkiler*, 7 (28), 31-57.
- Akyıldız, H.(2008). *Tartışılan Boyutlarıyla "Homo Economicus"*. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13 (2), 29-40.
- Altındağ, N. (2016). Türk Milliyetçiliğinin Siyasallaşması ve Batı/Batılılaşma Algısı. *AÇÜ Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 2 (2), 43-64.
- Aytop, Y.(2014). *Agricultural Sector Profile of Turkey in the World*". Special Issue: 1, 688-694.
- Ayyıldız, T.(1997). *Türkiye- Avrupa Birliği İlişkileri*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi yayınları No: 850.
- Ayyıldız, T. (1992). *Tarım Politikası Genel Politikalar ve Türkiye'de Durum*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları No: 620.
- Bayraktar, Ö. (2015). Lider, Teşkilat, Doktrin'in İflası: Ülkücü Harekette 1980 Sonrası Dönüşüm, Bölünme ve İç Çatışma". *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 17 (28), 35-40.
- Bickford, K. (2014). Nationalism in the French Revolution of 1789. <https://digitalcommons.library.umaine.edu/honors>.
- Bulut, M. (2012). Osmanlı Ekonomi Politikasına Yeniden Bir Bakış. *Bilig, Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 62: 63-96.
- Castinon, A. ve Donaldson, D. (2012). Ricardo's Theory of Comparative Advantage: Old Idea. *New Evidence, American Economic Review*, 102 (3), 453-458.

- Cebeci, K. (2008). Küreselleşme Bağlamında Ulus-Devletin Egemenlik Gücünün Dönüşümü. *Sayıştay Dergisi*, Say: 71, 23-39.
- Darıcı, E. ve Ece, K. (2015). Türkiye Türkçesinin Söz Varlığında Yer Alan Kalıplaşmış Sözlerin Politik Söylemdeki Yeri. *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 32 (1), 123-132.
- Dedeoğlu, B. (2011). Türkiye’de AB Karşılıklı-Küreselleşme Karşılıklı İlişkisi. *Uluslararası İlişkiler*, 7 (28), 85-109.
- Erkun, V. (1998). Atatürk Döneminde Tarım Politikası”. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 14 (42), 1187-1195.
- Fukuyama, F.(1989). The End of History?, *The National Interest*, Summer.
- Gündüz, A. (2012). Ahilik Teşkilatında ve Günümüzde Tüketicilerin Korunmasına Yönelik Çalışmalar Üzerine Bir Değerlendirme. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, 14 (12), 37-54.
- Güngör, E. (2017). 1950’ler Türkiye’sinde modernleşme ve gündelik hayat değişimlerine sinema üzerinden bakmak: İstanbul Geceleri filmi. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi (AKAR)*, 2 (3), 94-112.
- Güreşçi, E. ve Gönç, M.(2017). Türkiye’de Kooperatiflerin Temel Sorunları ve Çözüm Önerileri Üzerine Düşünceler. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi*, Özel sayı, 219-229.
- Güreşçi, E. ve Atsan, T. (2009). Avrupa Birliği’nin (AB) 2004 Yılı Genişleme Süreci Öncesinde Türkiye ve Diğer Aday Ülkelerin Ortak Tarım Politikasına (OTP) Uyumluları ve Karşılaştırılması. *Tarım Ekonomisi Dergisi*, 15(2) : 55 – 61.
- Güran, T. (2017). *İktisat Tarihi*. İstanbul: Der Yayınları.
- Karabulut, M. (2010). Tanzimat Dönemi’nde Osmanlı’nın Yenileşme Sürecine Bir Bakış. *Türk Dünyası Araştırmaları*, Sayı: 187, 125-138.
- Karadoğan, S. (2016). Eğitimde Sınıf-Okul Dışı Öğrenme Uygulamaları ve Yaşanan Sorunlar. *Türkiye’de Eğitim Sorunlarına Yönelik Akademik Değerlendirmeler ve Çözüm Önerileri*, 49-83.
- Karagölge, C. (2011). *Tarım Ekonomisi Temel İlkeleri*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi yayımları No: 801.
- Karakurt, G. (2016). Siyasi Partilerin Doğuş Teorileri, Parti Tipolojileri ve Kurumsallaşmaları Bağlamında Milliyetçi Hareket Partisi Üzerine Bir Değerlendirme, *Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi*, 2 (1), 41-50.
- Karpat, H. K. (2016). *Türkiye’de Toplumsal Dönüşüm*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Karyelioğlu, S.(2012). Ulus Devlet ve Milliyetçiliğin Tarihsel Dayanakları ve Küreselleşmenin Ulus Devlet ve Milliyetçilik Üzerindeki Etkileri”. *Felsefe ve Toplumsal Bilimlerde Diyaloglar*, 5 (1), 137-169.
- Kazancı, M. (1992). Althusser, İdeoloji ve İletişimin Dayanılmaz Ağırlığı. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 57(1): 55-87.
- Milliyet (1966). Milliyet arşiv (1 Temmuz 1966).
- Müftüoğlu, R. (2013). *9 Işık Üzerine Bir İnceleme*. Ankara: Berikan Yayınevi.

- Saraçoğlu, K.(2018). An Evaluation on The Perception of Turkish State Administration in Huseyin Nihal Atsız's Turkish Struggle. *Uluslararası Medeniyet Çalışmaları Dergisi*, 3 (1), 167-78.
- Southage, D.(2009). Population Growth, Increases in Agricultural Production and Trends in Food Prices. *The Electronic Journal of Sustainable Development*, 1 (3), 30-35.
- Spaletti, S. (2014). “The economics of education in Adam Smith’s “Wealth of nations”. *Journal of World Economic Research*, 3 (5), 60-64.
- Turanlı, R. (2011). *İktisadi Düşünce Tarihi*. İstanbul: Bilim Teknik Yayınevi.
- Topuz, H. ve Coşkun, A. (2018). Ricardo'nun Karşılaştırmalı Üstünlükler Teorisi: Türkiye, Kolombiya ve Güney Kore Üçlüsünün Sektörel Bazda Uygulamalı Bir Analizi, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10 (25). 672-685.
- Türkeş, A.(1988). *Yeni Ufuklara Doğru*. İstanbul: Devlet Yayın Dağıtım.
- Türkeş, A. (1995). *Türkiye'nin Meseleleri*. İstanbul: Kamer Yayınları.
- Winters, P. and Stamoulis, K.(1997). *The Role Economic Development: Visible and Invisible Surplus Transfers*. Rome: FF No. 814.
- Yesevi, Ç.(2012). Türk Milliyetçiliğinin Evrimi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 4 (2), 75-85.